

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 66/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tk/2/2021 a jeho opatreniu z 29. novembra 2021 a proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tk/2/2021 a jeho uzneseniu zo 14. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou (pôvodne vedenou pod sp. zn. Rvp 330/2022) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tk/2/2021 a jeho opatrením z 29. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté opatrenie“). Navrhuje napadnuté opatrenie zrušiť a zakázať okresnému súdu porušovať jeho práva.

2. Sťažovateľ sa ďalšou ústavnou sťažnosťou (pôvodne vedenou pod sp. zn. Rvp 770/2022) doručenou ústavnému súdu 18. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru

postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tk/2/2021 a jeho uznesením zo 14. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a zakázať okresnému súdu porušovať jeho práva.

3. Uznesením č. k. I. ÚS 237/2022-12 boli veci vedené na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 330/2022 a sp. zn. Rvp 770/2022 spojené na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 330/2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou ústavných sťažností je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv podľa ústavy a dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu a jeho napadnutým opatrením a napadnutým uznesením v súvislosti s ustanovením náhradného obhajcu a následným priznaním odmeny a náhrady hotových výdavkov za jednotlivé úkony právnej služby podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

5. Sťažovateľ tvrdí, že na ustanovenie náhradného obhajcu v jeho prípade nebol daný dôvod, preto tento náhradný obhajca nemal byť ustanovený, a následne mu teda ani nemala byť priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

6. Predmetom ústavných sťažností je namietané porušenie práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru napadnutým opatrením a napadnutým uznesením v súvislosti s ustanovením náhradného obhajcu v jeho trestnej veci, ako aj so súvisiacim postupom okresného súdu.

7. Ústavný súd ústavné sťažnosti predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavné sťažnosti obsahujú všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavných sťažností (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na ich odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým opatrením a súvisiacim postupom okresného súdu:

8. Z ústavnému súdu predložených dokumentov vyplýva, že napadnutým opatrením bol sťažovateľovi v jeho trestnej veci ustanovený náhradný obhajca (Mgr. Patrik Tulinský, LL.M.), a to z dôvodu existencie dôvodnej obavy zo zmarenia hlavného pojednávania 29. novembra 2021 pre neprítomnosť sťažovateľom zvoleného obhajcu (JUDr. Richard Bauer, ktorý bol v predmetnom čase podľa vlastného oznámenia okresnému súdu v karanténe a neskôr hospitalizovaný pre ochorenie COVID-19).

9. Z napadnutého opatrenia a ďalších sťažovateľom predložených dokumentov podľa ústavného súdu vyplýva, že podmienky na ustanovenie náhradného obhajcu podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku (dôvodná obava zo zmarenia hlavného pojednávania pre neprítomnosť zvoleného obhajcu) splnené boli. Z uvedeného dôvodu nemožno bez ďalšieho prisvedčiť námietke sťažovateľa, že by vydanie napadnutého opatrenia bolo svojvoľné, resp. vydané v rozpore so zákonom.

10. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že v dôsledku uvedeného malo dôjsť aj k porušeniu jeho práva na obhajobu podľa ústavy a dohovoru, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ môže porušenie tohto svojho práva uplatniť v prípadnom odvolacom [§ 307 ods. 2 Trestného poriadku] a následne aj dovolacom konaní [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], v dôsledku čoho je táto jeho námietka pred ústavným súdom uplatnená predčasne, keďže o nej môžu rozhodovať všeobecné súdy konajúce vo veci samej.

11. Ústavný súd ďalej vo všeobecnosti pripomína, že zárukám vyplývajúcim z čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru neprekáža, keď v niektorých odôvodnených prípadoch v záujme naplnenia spravodlivosti pri súčasnom rešpektovaní požiadavky účinnosti obhajoby je vôľa obvineného v otázke výberu obhajcu nahradená rozhodnutím štátnej autority, tzv. ustanovením obhajcu. Takýmto prípadom je, okrem iných, aj inštitút náhradného obhajcu zakotvený v ustanoveniach § 42 Trestného poriadku (II. ÚS 255/2019).

12. Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd dopĺňa, že o majetku sťažovateľa sa napadnutým opatrením nerozhodovalo, a teda medzi označeným základným právom a napadnutým opatrením nemožno identifikovať nevyhnutnú príčinnú súvislosť.

13. V dôsledku už uvedeného bolo potrebné túto ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti a sčasti aj z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením a súvisiacim postupom okresného súdu:

14. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie, ktorým bola náhradnému obhajcovi priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 385,79 eur, ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému uzneseniu mohol sťažovateľ podať sťažnosť, o čom bol aj v napadnutom uznesení poučený. Sťažovateľ však sťažnosť proti napadnutému uzneseniu nepodal. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že napadnuté uznesenie nebolo doručené aj jeho obhajcovi, a ako laik bez porady s obhajcom nevedel, ako má v danej veci postupovať.

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá

všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

17. Ústavný súd nepovažuje tvrdenie sťažovateľa o tom, že bez porady so svojim obhajcom nevedel, ako má v danej veci postupovať, za dôvod hodný osobitného zreteľa, kvôli ktorému by mohol neodmietnuť prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). V prvom rade je zo strany ústavného súdu potrebné uviesť, že napadnuté uznesenie sa netýkalo rozhodovania o samotnom trestnom obvinení (obžalobe) sťažovateľa, ale „iba“ náhrady trov ustanoveného náhradného obhajcu, pričom o možnosti podať proti nemu opravný prostriedok (sťažnosť) bol sťažovateľ výslovne poučený. Nad rámec uvedeného platí aj to, že sťažnosť proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ v skutočnosti mohol podať aj prostredníctvom obhajcu, a to (i) do troch pracovných dní od oznámenia napadnutého uznesenia samotným sťažovateľom jeho obhajcovi za súčasného objasnenia tvrdeného pochybenia pri doručovaní nadriadenému orgánu alebo (ii) do troch pracovných dní od doručenia napadnutého uznesenia po požiadaní o jeho doručenie zo strany samotného obhajcu (§ 179 ods. 2 a § 187 ods. 1 Trestného poriadku). Až v prípade, že by takáto sťažnosť bola podaná a nadriadený orgán o nej rozhodol, a to akýmkoľvek spôsobom zákonom predpokladaným spôsobom, by sa otvárala možnosť namietat porušenie práv sťažovateľa pred ústavným súdom. Sťažovateľ v podstate obchádza možnosť podať proti napadnutému uzneseniu sťažnosť, keďže prípadné problémy pri doručovaní mohol namietat aj priamo v nej.

18. Ústavný súd napokon poukazuje aj na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia o tom, že suma priznaná ustanovenému obhajcovi bude tomuto vyplatená na jeho účet z rozpočtových prostriedkov súdu po právoplatnosti napadnutého uznesenia. Sťažovateľ ako obžalovaný nie je automaticky povinný uhradiť odmenu a náhradu hotových výdavkov ustanovenému obhajcovi štátu, keďže o tejto povinnosti sa bude rozhodovať až dodatočne, t. j. po samotnom vyplatení finančných prostriedkov obhajcovi zo strany štátu.

19. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

20. Vzhľadom na to, že obe ústavné sťažnosti boli ako celok odmietnuté, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu